

ประโยค ป.ธ. ๔
 แปล มครเป็นไทย
 สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

๑. อุโกปิเจเต พุรหฺมา ปุพฺพทเวว ปุพฺพทวาริยา อาหุเนยฺยชาติ
 จ วุจฺจนฺติ ฯ ยถา हि महापुरुषोโน जत्सुसो गवना ओविहिता โหนति
 ตถา มาตาปิตฺตนํ ปุตฺเตสุ จตฺสุสो गवना ओविहिता ฯ गुञ्जितฺตสมฺมिณฺหิ
 ปุตฺเต กทา นุ โข ปุตฺตํ อโรคํ ปสฺสิสฺสามาติ เตสํ เมตฺตจิตฺตํ อุปฺปชฺชติ ฯ
 ยथा ปเนส มนุโท อุตฺตานเสยฺยโก อุกาที่हि ऋज्ञो भुक्खसेयय वा
 ปีพิโต โรทติ ตथा तसुस सतुํ सुत्वा เตसं कारुण्यं उप्पชฺชติ ฯ
 อาชาวิตฺวา วิชาวิตฺวา กิพฺนกาเล ปน โสภนียวยสฺมี वा จิตกาเล ปุตฺตํ
 โอโลเกตฺวา เตสํ จิตฺตํ มุทํโก โหติ อาโมทิตฺปโปมิติตํ ตथा नेसं मुทिता
 लभति ฯ यथा पनेस तारणम् गत्वा विसुं केहं ओष्मवसति ตथा नेसं
 सकोदित्तानि नो पุตฺตโก อตฺตโน ธรรมตาย ยาเปตฺตนฺติ มชฺชตฺตตา อุปฺปชฺชติ
 ตथा नेसं उपेक्षा लभति ฯ ऐवन्तेसं ปุตฺเตสุ ยถากาลं जत्पुषिसुसापि
 पुरुषम्विहारसु लघ्नोते पुरुषमसतिस्वुत्तितาย ते पुरुषमाति वुจฺจนฺति ฯ

๒. ยถา ปน จีณาสวสงฺฆาตา วิสุทฺธิทเวว พาลชเนหิ กตํ อปราริ
 อกฺเขตฺวา เอกนฺเตเนว เตสํ อนตฺถหานี อตฺถูปตฺติณฺจ อากฺขณฺตาว
 หิตฺสุขาย ปฏิปชฺชนฺติ ทกฺขิณฺเยยฺยตาย จ เตสํ การานํ มหปฺผลานิสฺสํ
 วหนฺติ ตถา เตปี ปุตฺตานํ อปราริ อกฺเขตฺวา เอกนฺเตเนว เตสํ หิตฺสุขาย
 ปฏิปชฺชนฺตา ทกฺขิณฺเยยฺยา หุตฺวา เตสํ อตฺตนิ กตการานํ มหปฺผลานิสฺสํ
 วหนฺติ ตสฺมา เต เทวสทิสฺวตฺติตาย เทวา นาม ฯ ยสฺมา จ ปุตฺตา เตสํ
 วเสน ปจฺมํ อณฺเณ เทเว ชานิตฺวา ปฏิปชฺชนฺตา ปฏิปตฺติผลํ อธิคฺจณฺติ
 ตสฺมา อณฺเณ สมฺมตฺติอุปตฺติวิสุทฺธิทเวว ปจฺจนาเทวา นาม ฯ มาตาปีโตโร
 ปน อณฺเณเทเวหิ ปจฺมํ เตสํ อุปการวณฺตตาย ปุพฺพทเววติ วุจฺจนฺติ ฯ

ยสุมา ปน เต ชาตกาลโต ปฏฺฐาย เอวํ นิสีท เอวํ ติฏฺฐาติ จ อยนฺเต
 ตาโตติ วตฺตพฺโพติ จ อาทินา คาหนฺติ สิฏฺฐาเปนฺติ อถาปรภาเค อณฺเณ
 อาจริยา หตฺถิสิปฺปาทีนํ สิฏฺฐาเปนฺติ อณฺเณ สรณฺสีลานิ เทนฺติ อณฺเณ
 ปพฺพาเชนฺติ อณฺเณ พุทฺธวณฺํ อุกฺคณฺหาเปนฺติ อณฺเณ อุปสมฺปาเทนฺติ
 อณฺเณ มกฺคผลํ ปาเปนฺติ อิติ สพฺเพเปเต ปจฺฉาจริยา นาม ตสฺมา
 มาตาปิตโร สพฺพปฺปจฺมํ อาจริยาภาวโต ปุพฺพจริยาติ วุจฺจนฺติ ฯ ยสุมา
 ปน เต ปุตฺตานํ อาหุตํ ปหุตํ อภิสงฺขตํ อนฺนปानาที อรหนฺติ อนฺจฺฉวิกา
 ตํ ปฏฺฐิกฺกเหตุํ ตสฺมา เต อาหุเนยฺยาติ วุจฺจนฺติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

๑. อีกอย่างหนึ่ง มารดาบิดาทั้ง ๒ นั้น ท่านเรียกว่า พรหม บุรพเทพ บุรพาจารย์ และอาหุไนยบุคคล ๆ เปรียบเหมือนท้าวมหาพรหม ย่อมไม่ละภavanaทั้ง ๔ (ในหมู้สัตว์) ฉันใด มารดาบิดาก็ไม่ละภavanaทั้ง ๔ ในบุตรทั้งหลาย ฉันนั้น ๆ จริงอยู่ เมื่อบุตรอยู่ในท้อง ท่านทั้ง ๒ นั้นก็เกิดเมตตาคิดขึ้นว่า เมื่อไรหนอแล เราจักเห็นลูกน้อย ไม่มีโรค ๆ อนึ่ง ในกาลใด บุตรนั้นยังอ่อนนอนหงาย ถูกเส้นเป็นคั่นกัด หรือถูกการนอนไม่สบายเบียดเบียน ร้องไห้อยู่ ในกาลนั้น ท่านทั้ง ๒ นั้น ก็เกิดความกรุณาขึ้น เพราะได้ยินเสียงบุตรนั้น ๆ อนึ่ง ในเวลาบุตรวิ่งเล่นไปมาก็ดี ในเวลาบุตรอยู่ในวัยน่ารักก็ดี ท่านทั้ง ๒ นั้น ก็มีจิตอ่อนโยน บันเทิงเบิกบาน เพราะแลดูบุตรน้อย ในกาลนั้น ท่านทั้ง ๒ นั้น ย่อมได้ความบันเทิง ๆ

อนึ่ง ในกาลใด บุตรนั้นเลี้ยงภรรยาได้ แยกครองเรือน ในกาลนั้น ท่านทั้ง ๒ นั้น ก็เกิดความมรัยส์ถึขึ้นว่า บัดนี้ ลูกน้อยของเรา สามารถเลี้ยง (ตน) ได้ตามธรรมดาของตน ในกาลนั้น ท่านทั้ง ๒ นั้น ย่อมได้อุเบกขา ๆ มารดาบิดานั้น ท่านเรียกว่า พรหม เพราะท่านประพฤดิเช่นกับพรหม เหตุได้พรหมวิหารทั้ง ๔ อย่างตามกาลในบุตรทั้งหลาย ด้วยประการฉะนี้ ๆ

๒. เหมือนอย่างวิสุททธิเทพทั้งหลาย กล่าวคือพระชินาสพ ไม่ค้ำนึ่งถึง ความผิดที่พวกชนพาลทำแล้ว หวังแต่ความเสื่อมไปแห่งความพินาศและความเกิดขึ้นแห่งความเจริญ ของพวกชนพาลนั้น ปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขโดยส่วนเดียวแท้ และย่อมนำความที่สักการะทั้งหลายของพวกเขามีผลานิสงส์มาก เพราะเป็นทักษิไฉนบุคคล ฉันใด มารดาบิดาเมื่อนั้น ก็ฉันนั้น ไม่ค้ำนึ่งถึง ความผิดของบุตรทั้งหลาย ปฏิบัติเพื่อความเกื้อกูลและความสุขแก่บุตรเหล่านั้นโดยส่วนเดียวเท่านั้น เป็นผู้สมควรแก่ทักษิณา นำความที่สักการะ

อันบุตรเหล่านั้นทำแล้วในตน มีผลานิสงส์มาก เพราะฉะนั้น ท่านทั้ง ๒ นั้น จึงชื่อว่าเทพ เพราะเป็นผู้มีความประพฤติเช่นดังเทพ ๆ อนึ่ง เพราะเหตุที่บุตร ทั้งหลายรู้จักเทพเหล่านี้ก่อน ด้วยสามารถแห่งท่านทั้ง ๒ นั้นปฏิบัติอยู่ ย่อมได้รับผลแห่งการปฏิบัติ ฉะนั้น สมมติเทพ อุบัติเทพ และวิสุทธิตเทพ เหล่าอื่น จึงชื่อว่า ปัจฉาเทพ ๆ ส่วนมารดาบิดา ท่านเรียกว่า บุรพเทพ เพราะเป็นผู้มีอุปการะแก่บุตรเหล่านั้นก่อนกว่าเทพเหล่านี้ ๆ

อนึ่ง เพราะเหตุที่มารดาบิดานั้น ตั้งแต่เวลาที่บุตรเกิด ก็ให้ยึดถือ ให้ศึกษา โดยนัยเป็นต้นว่า เจ้าจงนั่งอย่างนี้ จงยืนอย่างนี้ และว่า คนนี้ เจ้าควรเรียกว่า พ่อ ต่อมาภายหลัง อาจารย์เหล่านี้จึงให้ศึกษาศิลปะเรื่องช้าง เป็นต้น อาจารย์เหล่านี้ให้สรวนและสิด เหล่าอื่นให้บรรพชา เหล่าอื่นให้เล่าเรียนพุทธทวณะ เหล่าอื่นให้อุปสมบท เหล่าอื่นให้บรรลุมรรคผล อาจารย์ เหล่านี้แม่ทั้งหมด จึงชื่อว่า ปัจฉาจารย์ ด้วยประการดังนี้ ฉะนั้น มารดาบิดา ท่านจึงเรียกว่าบุรพาจารย์ เพราะเป็นอาจารย์ก่อนอาจารย์ทั้งหมด ๆ อนึ่ง เพราะเหตุที่มารดาบิดานั้น ควรซึ่งข้าวและน้ำเป็นต้น ที่บุตรทั้งหลายนำมาบูชา ดื่มน้ำรับ จัดแต่ง คือเป็นผู้สมควร เพื่อรับข้าวและน้ำเป็นต้นนั้น ฉะนั้น มารดา บิดานั้น ท่านจึงเรียกว่า อาหุโนยบุคคล ๆ